

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Quando concurrunt bona spiritualia proximi cum nostris temporalibus
vel spiritualibus.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. 11. Quando concurrunt Bona spiritualia Proximi cum nostris temporalibus, vel spiritualibus.

1. Proest proximus tripliciter indigere tuo auxilio in spiritualibus. Primò extremè quoddam solum, quando ille damnatur, te non auxiliante: Vt si Infans exultat, moriturus esset sine Baptismo, quem tu solus conferre posses. Nam si alius sit, qui succurrere possit, ac velit, vel si adhuc te succurrente, non es certus moraliter proximum esse salvandum: non est is certè dicendus extremè tuo auxilio indigere. Secundò graviter; Quod est, quando aliquod malum in spiritualibus grave proximus incurreret, à quo posset ex se, sed cum magno conatu effugere. Tertiò leviter; Quod est, quando cum parvo labore se à dicto malo posset quis liberare.

Necessitas salutis Proximi non extrema.

2. His declaratis, Certum mihi, vel saltem satis probabile est, extra necessitatem proximi extremam (nam si exultat, mox dispartimus) necinem, qui non sit Pastor, cum periculo propriæ vitæ, vel gravi jactura honoris, vel fortunarum, vel rerum spiritualium teneri gravi, multò minus levi necessitati proximi privati succurrere in spiritualibus. Ita D. Thom. S. Bonacin. Suar. aliique, quos citat, sequiturque Castr. Pal. tom. 1. trakt. 6. de Char. p. 9. n. 9. Ratio est, quia nimis asperum, & contra Domini nostri suavitatem esset, urgere fidelem ad mittendam vitam, vel cetera notabilia prædicta bona, ob necessitatem, à qua se ipse proximus, licet cum magno conatu, liberare posset. Nam propterea ad meretricem, vel peccatorem convertendum non teneris, quia ipsi per se converti cum suo conatu possunt, additæ Dei gratiæ, quæ pressio est semper. Adde, te non esse certum de eorum conversione. Adde, regulariter esse alios, qui eas conversiones procurant: Nam propterea duæ postremæ rationes, & præsertim incertitudo boni eventus te exculant à professione ad Indos, vel Infideles convertendos.

3. Dixi autem primò (qui non sit Pastor.) Qui enim ex officio tenetur, is profectò non solum extremæ, sed etiam gravi necessitati subditorum occurrere, etiam cum suo vitæ periculo, debet, si moraliter sperat necessitati occurrendum, nec alius sit, qui Pastoris subeat vices sufficienter; id enim, officium, & stipendium, pactumque implicite saltem cum subditis initum, ex iustitia requirit. Hinc tempore pestis Parochus non potest suos deserere, nec officio invitis subditis renuntiare, nisi adit æquè idoneus, qui succedere velit; eundem tamen sub pœna peccati absterreo, ne propter necessitatem unius, mortis se exponat, si ejus vita tota Republica indigeat: nam si tunc se morti exponeret, faceret contra ordinem Charitatis, quæ unum, vel alterum toti communitati debere postponi, merito dicitur.

4. Dixi secundò necessitati proximi privati: Nam in prædictis necessitatibus gravibus Reip. quemlibet teneri cum vitæ periculo eidem Reip. succurrere, docet Suarez de charit. sec. 2. num. 4. idque ex ea ratione, quia probabile est in Rep. graviter laborante, adesse non paucos extremè, quoad salutem animæ periclitantes. Sed quia tunc tota ratio obligationis esset ducta ex obligatione, quam quis habet, cum propriæ vitæ jactura sublevare proximum, extremè in spiritualibus indigentem; de qua re mox num. sequenti dicam: ideo idem hic decerne, quod mox decernemus.

Necessitas salutis Proximi extrema.

5. Difficultas ergo jam est non exigua, An existente extrema ptoximi necessitate, si nimirum certò proximus damnaretur, si tu succurras; tenearis cum tuo temporalis vitæ discrimine succurrere? Temporalis, inquam, nā si tu damnareris, nec debere, nec posse, nimis est ma-

nifestum; lege nihilominus Ioannem Sanch. d. 10. n. 9. Respondeo ex communiori doctrina te teneri; luvaturamen, ut fecimus §. præcedente, num. 7. & 8. in simili, si præsentia eorundem duorum Doctorum placita hic ad verbum exscribere.

6. Castro Palas loc. cit. n. 3. sic habet: In extrema proximi necessitate debet non solum bona temporalia, sed etiam vitam expendere, si ipsi spes est fore profuturum. Secum D. Thomas 2. 2. d. 26. art. 5. tradunt omnes ejus Expasitores, Cajetanus, Banez Arag. Aliique, Val. Torres, Laca, Azor. Toler. Coninch. Suar. Bonacin. Sotus. Quod est quia præceptum expendendi vitam propriam pro salute proximi in aliquo casu obligat, aliis supervacaneum esset: ergo ad minus obligare debet in casu extrema necessitatis. Hæc ille.

Quod autem in aliquo casu obliget, probaverat n. 1. sibus, rationibus. Primo ex illo Ioan. 14. Hoc est præceptum meum ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. At Christus dilexit, nos, expendendo vitam pro salute nostra, ergo, &c. Secundò ex illo Io. 1. cap. 13. In hoc cognovimus Charitatem Dei, quia ille animam posuit pro nobis, & nos debemus pro fratribus animas ponere. Quod expendens S. Augustinus Idem mandavit. c. 6. dixit: Temporalem vitam suam pro æterna proximi non dubitavit Christus amittere. Tertiò, quia bona spiritualia, & maxime æterna, excellentiora, & Deo gratiora sunt quolibet temporalibus bonis: propterea ergo ex charitate huic bono illa præferri debent.

7. Ex dictis infert primò Castro Pal. si scias Petrum v. g. dormitens esse in mortali: & esse nunc occidendum, unde & damnandum; si potes eum defendere, omnino tenebis, etiam cum tuæ vitæ periculo: debet tamen moraliter esse certus, postea esse à peccato liberandum, secus, non esset extrema necessitas, ut etiam nos diximus num. 1. Infert secundò te obligari, etiam sub vitæ periculo ad baptizandum Infantem filium Patris Christiani, si sit mortui proximus, nec præter te sit alius, qui possit illum baptizare. Dicit (Filium Christiani) nam si sit filius Patris infidelis, qui repugnet, ex alio capite (ait) non obligaris, nempe ex eo, quod probabilis est sententia, quam sequi potes, Filium non posse baptizari parentibus repugnantibus. Infert tertiò, si te Confessarium advocet peccator mortui proximus, te obligari, etiam cum vitæ discrimine illum agitare, & absolovere, quando es moraliter certus, ipsum non esse elicturum actum Contritionis; quod evenire potest in iudiciis: nam in bene cultis potes presumere eos scire necessitatem contritionis; quare si non eliciant non esse in extrema necessitate. Sicuti potes occidere aggressorem, & nolle eius idem tibi in gratia existentem mortem afferentem excipere, etiam si aggressor esset mortuosus in mortali: quia cum possit ipse te non aggredi, & penitere si peccati, in extrema necessitate, pari modo, non est. Hæc, & similia ex Castro Palao.

8. Iam verò Ioan. Sanchez disp. 10. n. 9. contra sic habet: Unde credendum Soto, & Sa. censentibus neminem cum periculo vitæ teneri Infantem baptizare. Quod docet quoque Arevalo dicens, universos communiter se sentire (Nota, universos, dixit; & tamen Castro Pal. modò à nobis num. 6. adductus pro se dixit itare omnes Expositiones:) aliis semina gravida confecta esse secationem pati, ut filius baptizaretur. Et hanc esse probabilem docet Lopez. Et ad secationem non teneri docet Sa. Zambrianus, Antonius Raguzius (licet id debeat fieri post ejus mortem) D. Thomas. Suarez, Paludanus, Sotus, Armilla, D. Amninus, Angelus, Gabriel, Manuale Hispanense; nec tenent scissionem pati, etiam si damnata esset ad mortem, ut notatur Gabriel, Armilla, Sotus.

Nec adversatur D. Thom. 2. 2. quæst. 26. num. 5. dicens, obstrictos esse nos plus proximè animam amore prosequi, quam propriam corpus, id est, vitam. Non intelligi debet, quod quis amore sua conservande vitæ, proximo non præstat consilium patrandi scelus, si ve quod possit ad necē spiritalem ipsius non concurrat, quia tunc amans vitam corporalem æternam perdit, peccato depravati consilij intercedente; at

Capitulum 11.
*non neguitatē providere animā proximi ob conservan-
 dum propriam vitam, non assurgat D. Thomas: nisi for-
 sit talis, quo passim interesse debet, de non omittenda cu-
 ra animi proximi, etiam cum periculo propriae vitæ, si-
 cut dicitur esse ratioe pecunie acceptæ proficere
 ut dicitur, etiam cum periculo amittendi pro-
 pietatem proximi, etiam cum periculo reddi Sacramenta
 quæ quæ ratioe Parochos obnoxios reddi Sacramenta
 pignus quæ vitæ cum periculo vitæ, præcipue peni-
 tentiæ, cum id dicimus, et cætera percipienti emolumenta
 ratione Doctores: unde tenemus ob propriam etiam conser-
 vationem damnum spirituale proximo non inferre non autem
 impedire, nisi intercedat intervenio. Unde Doctores in
 his locis de obligatione diligendi vitam spiritualem
 non possunt propria corporali aberrant sane: et quod
 non negant exequenti, ceteros exequi esse obnoxios*

libre Ioannes Sanchez. Ex quibus illationes modo n. 7.
Castro Palao allatæ, quæ ratione corrunt, jam vides.
Sed quomodo Nam Sanchez respondere possit
illis argumentis, quatenus contra se militant, qui-
bus alios et Castro Palao *supra*, *quæ* 6. ex scriptis: Puta-
mus posse in hunc modum: Ad primum illud: *Sicuti di-*
cas, non indicat omnimodam similitudinem, sed ali-
quam, iuxta modum sacre Scripturæ: Estote perfecti sicut
deus, regis perfectus est, &c. Præterea Christus Domi-
nus expende viuit, quamvis illa nostre salutis non sibi
extremè necessaria, poterat enim aliis viis hominem
salvare. Cum ergo nos non obliget in minus neces-
sitate: clare patet illud (scilicet) non esse intelligendum
frigidum omnem æquarantiam.

10. Illud, sic debemus animis pro fragilibus, porre
ment convenientiam, & consilium, non vero præceptum
exigentes verbum, debet, ex more sacre Scripturæ
probari in *Opus de Cap. 1. §. 6. n. 52.* Quod si
commendas notari præceptum, dic illud esse dumtaxat nè
paratus ad peccatum inducatur; non autem ut à pec-
cato abducatur, quæ est explicatio de *Erin. S. Thomæ*
modò à *Joan. Sanchez* allata.

11. Ad tertium, neganda est Consequentia absolute,
quatenus facit contra præsentem doctrinam. Patet
quia argumentum nihil probat, posset enim quis fac-
tore: Bona spiritualia, & maxime æterna sunt Deo
gratiora, quam quodlibet temporale; sed unus actus
eruitur, sed secundus, & alij consequentes gradus Gra-
tiorum significantes, sed ipse primus, etiam quando peccator
aliquid accipit ex te, vel amicum consilio facili-
ter illo adiuvante semper Deo pesser, est gratior Deo
hic, ergo ex Charitate etiam in quocunque calu vitam
persequere ego pro bono quolibet spirituali, proximi
desidero, tam non nemis dixi. Concedenda solummodo
est Deo Patris Consequentia in calumnductu
ad peccatum, de quo jam constat adesse preceptum, ut
non adulationis ab ipso, de quo non constat, imò ne
Marem obesse ad patiendam prædictam fecationem
constat non abesse. Hæc in gratiam hujus posteriori
sententie sunt dicta satis, quam benignioris & homi-
num fragilitati magis accommodam esse incipiabit
tunc.

11. Ex opinione Caisro Palai sequitur, te omnes for-
tunas debere profundere ob extremam spiritualem ne-
cessitatem proximi, quia si per ipsum debes vitam, mul-
to magis fortunas. Sed quid in sententia Ioannis Sanchez
dum tenet per ipsum ob jus naturale vitam conservandam
non obligat ad salutem spiritualem proximi, ita ne-
cessitas ob jus naturale conservandi casum salutem fortuna-
rum ad vitam sunt necessaria? Id diligenter expendere.

§III. De Charitate inimicis debita.

¶ Omnes scimus esse à nobis inimicos diligentes, sed in quo ea dilectio, quæ sub mortali præcipitur, consistat, non scimus omnes. Substitit porro in tribus, ita Suarez d. 5. de Charit. sect. 5. nu. præferim. 9. Cominch d. 2. de Charit. d. 6. n. 82. Castro P. t. 1. rr. 6. d. 1.

de Charit. p. 6. a. num. 2. Alique ab eodem citati & passim. Primum ne inimico, vel etiam peccatori malum velimus, ut malum ipsi, seu incommodum, seu molestum est, id enim est merum odium, & ex genere suo mortale, atque ad fideliū animis omnino repellendum. Ex eo autem (ut Io an. Sanchez d. 2. c. 11. fine advertit) quod expectaris te repudare coram eo, qui te offendit, iud & expallescere, & cupere eum non videri, vel ut longe difcedat; non statim putes te peccare; si ad reale illi desiderandum non procedas: illi enim sunt motus naturales, necessarij & sequentes, & præsentiali objecti apprehensio, ut sibi molesti non verò actus voluntarij de malo alterius.

Secundò, ut ex corde offensam nobis ab inimico illam remittamus. Sed quid est istud remittere? Ajo esse id ipsum, quod modo dixi; id est non debere nos moveri ab offensa per inimicum accepta, ad volendum ipsi malum, quatenus malum ipsi est.

Tertio, ut hanc remissionem non in corde solum, & animo confoveamus occulte, sed ut proximis, & ipsi praeferam inimico palam faciamus: ex virtute enim Charitatis obligamur nulli esse scandalum; seu non esse occasionem proximo, quā ipse peccet: at si inimico hunc remittendi animus non ostendamus, perdurabit ipse in inimicitia: cujus non potissima causa faveamus.

2. Vt autem hæc, & alia dicenda, clariùs intelligantur; quinque actus sunt cum *Leffiol. 2. c. 47. dub. 4. m. 2. 1.* distinguendi circa malum, quod inimici velle ex quinque motiuis possumus.

Primus est, quem modò dixi, quo malum eo fine, ea-
que intentione inimico velimus, vt ipsi malum absolute
sit, nihil aliud addendo.

3. Secundus ex intentione, ut inimicus emendetur; qua ratione, Pater filio vult verbera infligere, ut is corrigatur.

4. Tertius, ex intentione, ut malefactor, quique me læsit, à malefaciendo mihi, & proximis avertatur. Vides: Hic bonum aliorum, in præcedente bonum ipsius malefactoris intendi tur.

5. Quartus quia bonus & secundum iustitiam est, ut
qui male agit, tantumdem habeat poenae, quantum mer-
etur ejus culpa; ideo actus, quo malum inimico desidera-
tur, potest, hoc quarto modo, fieri intentione, ut malefa-
ctor ideo poenam; & incommode subeat, ut iustitia
aequalitas custodiatur. Hac intentione Deus puniens, seu
iustam, vindictam sumens de peccatoribus malum poenae
illis infligit.

6. Quintus. *¶* si ut aliqua sunt verba Lesij l.cit. *¶* reparatio injurie, & satisfactio: dum enim lesi puniuntur propter injuriam illam reſtituitur ex parte honoris parti lesę, cujus illi quia satisfactio exhibetur. qui enim ledit, plus justo suo affectui indulget, sibi que sumit, & alteri detrahendum autem puniunt, illud ei quodammodo adimunt, cum contra voluntatem patitur: & quia id agitur in gratiam lesę, censetur ei donari: Et sic fit non nulla compensatio, seu experientia probatur, cum enim animus lesę acquiescit, & sibi satisfactum putat. Est igitur in vindicatione moralis quaedam reſtitutio honoris, & injurię reparatio, hic finis intimè conjunctus est cum precedente, & ex necessario reſultat.

7. His distinctis : Afferro primum actum, nisi parvitas materia leniat, esse mortalem, & ut dixi, à Charitate omnino interdictum : Secundum, Tercium, Quartum, Quintum, non esse peccata : imò esse actus Virtutum eo modo, quo *ibidem* fusc Lessius explicat. Fateor tamen in quinto inesse magnum periculum, nè, dum illum exerceas, transilias ad primum.

8. Dices: In hoc quinto non solum apparet dictum
periculum, sed is prorsus videtur esse ipsissimus primus
actus. In utroque enim desideratur alteri malum, ut
sit malum, & incommodum: nam hoc incommodum
quod alter patitur, dum poenam subit, reputatur a la-
suo bonum, & grata satisfactio, quod certe videtur
esse proprium odij.

Respondet bene Lessius, *ibid.* num. 25, esse magnum
§ 3. discrimen